

СТАНОВИЩЕ

за процедура по конкурс за академична длъжност „доцент“ в област на висше образование
1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Теория на възпитанието) за нуждите на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Факултет за науки за образованието и изкуствата, катедра Социална педагогика и социално дело

Предоставил становището:

проф. д-р Силвия Николаева Николова

По конкурса е постъпила и одобрена една кандидатура, а именно на гл. ас. д-р Александър Иванов Ранев, който е щатен преподавател към Факултета за науки за образованието и изкуствата на СУ „Св. Климент Охридски“. След проведена процедура за проверка на допустимостта, с решение на съответната факултетска комисия той е допуснат до участие в конкурса.

1. Анализирани данни по отношение съответствието на кандидатурата спрямо минималните и допълнителни изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“.

От представената документация е видно, че кандидатурата на гл. ас. д-р Александър Ранев напълно съответства на изискванията на Закона за научните степени и звания, както и на Правилника на СУ за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на научни длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“, а именно:

- Кандидатът по конкурса е заемал академичната длъжност „главен асистент“ в СУ „Св. Климент Охридски“ в продължение на 12 години от 2011 г. до момента. Стажът на академичната длъжност е удостоверен с копие от Допълнително споразумение към трудов договор от 10.11.2011 г.
- От 23.06.2010 г. той има присвоена образователната и научна степен "доктор" в същата област на висше образование и професионално направление (бивша специалност в класификатора на ВАК 05.07.01. „Теория на възпитанието и

дидактика“) като настоящия конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“.

- Гл. ас. д-р Александър Ранев е представил рецензиран монографичен труд в областта на конкурса. Монографията не повтаря тематично представени за придобиване на образователната и научна степен "доктор" предишни негови публикации.
- Кандидатът е представил по конкурса общ списък с включени 15 оригинални научноизследователски трудове и публикации, от които 14 по профила на конкурса, поради което в своята съвкупност именно те ще бъдат обект на рецензиране.
- Допълнителните изисквания по чл. 112, ал. (2), които са свързани с учебно-преподавателската, научно-изследователска и художествено-творческа дейност на кандидата, също са изпълнени изцяло (приложение 15).
- Неговата кандидатура удовлетворява минималните национални изисквания по чл.2б, ал.2 и 3 на ЗРАСРБ, като в съответствие с данните от Приложение 12А на кандидата количествените стойности по групи показатели са както следва:

Група от показатели А:	50	(при изискуеми 50)
Група от показатели В:	100	(при изискуеми 100)
Група от показатели Г:	300	(при изискуеми минимум 200)
Група от показатели Д:	185	(при изискуеми минимум 50)
Общо по всички показатели:	635	(при 400 минимално изискуеми)

Както е видно от представени данни, по двете групи показатели (групи Г и Д), по които съществува възможност за постигане на по-високи от минимално изискуемите точкови балове, кандидатът събира общо 485 т., което е с 235 т. повече от минимално изискуемите 250 т. (200+50 т.).

С показателите от група А (50 т.) се оценява наличието на докторска степен, каквато кандидатът е защитил успешно през 2010 г. с дисертация на тема „Учителят като мениджър на класа“.

С показателите от група В (100 т.) се оценява наличието на хабилитационен монографичен труд, какъвто в случая се явява изданието през 2022 г. със заглавие „Позитивно възпитание и поведенческа промяна. „Работа с деца предизвикателно поведение“ (Университетско издателство. ISBN: 978-954-07-5565-6). Трудът е с обем от 236 страници, с научно рецензиране от двама хабилитирани рецензенти, и съдържа увод, два

раздела и списък на използваната литература. По-детайлното му рецензиране от гледна точка на приносните му качества ще бъде направено в следващата част на становището.

Показателите от група Г (300 т.) се отнасят до публикационната активност на кандидата по конкурса, която в случая е по-висока от заложената в минималните изисквания (200 т.). В представената документация гл. ас. д-р Александър Ранев е дал пълен списък на публикациите си, съдържащ 2 монографии, 5 статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация; 4 статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове, 3 студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове; една публикувана глава от колективна монография.

Редуцираният списък на публикациите, представени за участие в конкурса, съдържа хабилитационен труд, втора публикувана и рецензирана монография, 4 статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, 4 статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове, 3 студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове и една публикувана глава от колективна монография.

Тематичното разпределение на публикациите е както следва:

<i>Тематични и проблемни области</i>	<i>Номера на публикациите:</i>
Позитивни подходи на възпитание към предизвикателното поведение	В 3-1; Г6-3; Г10-1
Слънчева Педагогика	Г4-1; Г7-1; Г9-2
Мениджмънт на класа	Г6-1 Г6-2
Неформално образование и социална подкрепа	Г6-4; Г7-2
Социални услуги и възпитание	Г7-3; Г7-4; Г9-1; Г9-3

От тематичния обхват на публикациите на кандидата е видно, че те напълно съответстват на профила на конкурса.

По отношение на *минималните изисквания в група Д* (185 т.), кандидатът е представил списък на забелязаните цитирания, който съдържа:

- 9 цитирания (90 т.) Цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове (критерий Д11);
- 9 цитирания (90 т.) в нереферирани списания с научно рецензиране (критерий Д12);
- 1 цитат (5 т.) в нереферирани списания с научно рецензиране.

Представената официална справка за преподавателската заетост на кандидата показва изключително висока степен на заетост, която в пъти надхвърля както изискуемата, така и средната за университета. Силно впечатление прави и информацията в неговата професионална автобиография, касаеща водените учебни дисциплини. На пръв поглед те са разпределени в широки тематични граници. Същевременно обаче по-внимателният им анализ показва ценностните и смислови взаимовръзки помежду им, и то по посока на профила на настоящия конкурс.

В обобщение, като отчитам минималните и допълнителни изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“, убедено смятам, че кандидатът е представил безспорни доказателства за това, че неговата научна и преподавателска активност и продуктивност напълно удовлетворява, а в някои отношения и надхвърля тези изисквания. Много значим е фактът, че своето научно развитие гл. ас. Ранев съчетава и с активна практико-приложна работа и обществено участие.

2. Данни за професионалното развитие, академична и експертна дейност на кандидата, които не са обхванати директно от минималните и допълнителни изисквания за заемане на академичната длъжност „Доцент“.

Представените от кандидата автобиография и богат списък с приложения, включващи информация за преподавателската му заетост, сключваните официални договори за научна

и изследователска работа, проектни разработки и списъци с участия в квалификационни програми и курсове дават ценна допълнителна яснота относно реалните мащаби на постигнатото през годините професионално и личностно израстване.

Образователният път и професионално развитие на Александър Ранев обхващат всички базисни равнища на израстването на един помагач специалист и академичен кадър. През всички етапи на кариерния си път по свой специфичен начин е успял да съчетава практическия опит с изследователските търсения и тяхното активно внедряване в университетското и извънуниверситетско преподаване.

Въпреки че минимални национални изисквания към научната и преподавателската дейност на кандидатите за придобиване на научна степен и за заемане на академичните длъжности „Доцент“ не включват официално група от показатели Е (с фокус върху проектни участия и приноси), представената от кандидата справка за научните приноси показва, че и в тази сфера има натрупан впечатляващ опит. В периода 2012 – 2022 г. Александър Ранев е участвал в 12 научно-изследователски проекта, като на един от тях е ръководител. Той е представил свои секционни доклади и постерни презентации на пет национални и университетски конференции. В качеството си на председател на Междууниверситетския институт за мениджмънт на образованието „ИнтерАула“ имам преки впечатления и от неговата работа като член на Управителния съвет на Сдружението, в чийто организационен живот гл. ас. Ранев е изключително ангажиран и успешен като експерт и лидер на различни проектни дейности.

Паралелно с академичната си работа като асистент и главен асистент той работи и като психолог в Защитено жилище „Заедно“, като оказва практическа психологическа, възпитателна и социално-педагогическа подкрепа на младежи в риск. За успеха на неговата дейност на това поприще говори както продължителността на заеманата позиция за период от над 10 години, така и дадената силно позитивна препоръка от неговия непосредствен институционален лидер.

Впечатляващ е огромният брой практически обучения и квалификационни програми, в които Александър Ранев е участвал през годините, споделяйки чрез тях своя академичен опит и визия. Много ценно е това, че тези обучения не са самоцелни или безцелни, а винаги са тясно свързани с тематиката на сферите, в които Ранев може да се похвали с високи научни и практико-приложни приноси. Т. напр. в полето на изследването

и прилагането на позитивните подходи и физическа намеса за работа с деца с емоционални и поведенчески затруднения, което е в основата на хабилитационния му труд, той е реализирал 17 специализирани обучения. Като част от своята работа в неправителствения сектор (основно към Фондация „Партньори – България“) гл. ас. Александър Ранев също е натрупал богат лекторски опит, участвайки в 11 тематични обучително програми на Фондацията.

В обобщение, кандидатът доказва своята готовност за заемане на хабилитираната академична длъжност „доцент“ не само чрез своята научно-публикационна активност и резултатност, но и чрез своята широкомащабна и последователна ангажираност в паралелни форми на педагогическа и социално-педагогическа работа с различни категории целеви групи и потребители на образователни услуги.

3. Оценка за качеството на научната продукция и научните приноси на кандидата

Прегледът на цялостната научно-публикационна активност на гл. ас. д-р Александър Ранев впечатлява с няколко значими специфики.

На първо място, в творчеството му е налице много осезаем и мощен ценностен смисъл на научните и приложни търсения и интереси. Те обхващат и отразяват общочовешката добродетелност и мъдрост на една автентична (само)възпитателна философия и практика като тази на Петър Дънов, развивала се в роден български контекст, но поела от дълбочината на вечната житейска мъдрост на човечеството през вековете. Преминават през сложната и предизвикателна социалност на днешните времена и поколения, за да идентифицират и инструментализират иновативни възпитателни и социализационни подходи и техники, чрез които проблемното личностно и социално съзряване да се нормализира постепенно, бидейки разбирано и подкрепено.

На второ място, научното съзряване, което откриваме в творчеството на Александър Ранев, съвсем естествено кореспондира и осмисля вторично неговата потребност да вниква в дълбочината на нещата през и чрез практическия опит. Затова темите и търсенията му са естествено продължение на практическите му роли, интереси и предизвикателства. Тази автентична свързаност помежду им придава на публикациите му една впечатляваща

достъпност, разбираемост и убедителност, достигаща до широк кръг от читатели и ползватели.

На трето място, бих открила неговия постмодерен „прочит“ на възпитателното като обект на теоретично осмисляне и приложно-методическо инструментализиране. В него прозират парадигмалната холистичност и интердисциплинарност, съчетани с ярка контекстуална значимост и приложимост, чрез които се постига естествената синергия между възпитание и превъзпитание, социализация и ресоциализация, социално-педагогическа подкрепа и социална работа, личностно и социално съзряване и развитие.

На четвърто място, заслужава да бъде спомената специално и изследователската решителност на кандидата да търси и предлага работещи решения за трансформиране на стереотипните оценки и схващания за едни или други възпитателни средства и тактики в лоното на нови ценностно-философски парадигми, които позитивират мисленето и действието дори при работа с деца / лица с предизвикателно поведение.

По отношение на представените от кандидата научни и приложни приноси, определено може да се каже, че те са обективни и добре фокусирани върху най-съществените приносни моменти.

Всичко това ми дава основание за висока качествена оценка на неговото научно и академично творчество и научни приноси, които по своя тематичен обхват, научна оригиналност, практическа значимост и приложимост напълно съответстват на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“ по настоящия конкурс.

4. Въпроси и препоръки

Към кандидата имам следния въпрос: *Как бихте променили подходите за позитивно възпитателно въздействие спрямо предизвикателното поведение, ако то бъде предефинирано като стереотипизирана рефлексия на околните към поведенческата екстравагантност (вкл. различност) на децата / лицата, заради която те са възприемани и третирани като социално непривлекателни или нежелани?*

5. Заключение

Като имам предвид както количествените наукометрични минимални и допълнителни изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“, така и качествения анализ на научната продукция, активност и приноси на гл. ас. д-р Александър Ранев, убедено подкрепям кандидатурата му по настоящия конкурс и давам положителната си оценка за неговите научни и научно-приложни постижения.

16.06.2021
София

Рецензент:
проф. д-р Силвия Николаева Николова